

„A MI MUNKÁNK A HÁTTÉRBE ZAJLIK, A CÉL AZ OKTATÁS KISZOLGÁLÁSA.” REKTORI DICSÉRET A BTK-N

Interjú Novákné Végső Zsuzsával

Egyetemünk és a bölcsészkar mindennapi életében nélkülözhetetlenül fontos az igazgatási és adminisztratív feladatok kompetens ellátása. Magas színvonalú, lelkiismeretes munkája elismerésként a Kar vezetésének javaslatára 2021 júniusában rektori dicséretben részesült Novákné Végső Zsuzsa, a Szociológia Tanszék ügyvivő szakértője. Novákné Végső Zsuzsa 1991 óta dolgozik az egyetemen, 2021-ben éppen harminc éve. A következő interjúban a munkájáról, a tanszék történetéről és a rektori dicséretéről kérdeztem őt.

Hogyan és mikor kezdett el a PTE BTK-n dolgozni?

1991 tavaszán szólt egy jó ismerősöm (aki alapító tagja is volt a tanszéknek), hogy lenne-e kedvem az egyetemen, egy újonnan alakuló tanszéken titkárnőként dolgozni. Ez az egység Szociális Munka- és Szociálpolitika Tanszék néven jött létre Nagy Endre professzor úr vezetésével, aki akkor még a jogi karon volt a Szociológia Tanszék vezetője. Örömmel elvállaltam két okból kifolyólag: egyrészt akkor szűnt meg a munkahelyem a Baranya Megyei Vendéglátó Vállalatnál, ahol oktatási előadó voltam, másrészt ennek az intézménynek a falai között, a Tanárképző Főiskolán végeztem magyar és történelem szakon. Úgy éreztem, visszatértem abba a közegbe, amiben jól éreztem magam.

Tehát 1991-ben hat oktatóval és velem indult el a tanszék működése szociális munkás főiskolai szakkal és szociálpolitika egyetemi szakkal. Sajátos helyünk volt a Tanárképző Karon, hi-

szén egyik szakunk sem volt tanárképes szak, ráadásul a szociálpolitikai és szociális munkás képzés országosan is újnak számított, nem is nagyon illett a hagyományos bölcsészképzések közé.

A mai B épületben kaptunk két szobát, a kisebbet Nagy Endre tanár úrral együtt foglaltuk el. Amikor a tanár úrhoz megbeszélésre jött valaki, én a folyosón várakoztam. A nagyobb helyiséget alakították ki az oktatók részére, ezen kívül egy tantermünk volt. Két-három év múlva a Damjanich utcai épületbe költöztünk a Művészeti Kar, a Történelem Tanszék és a Néprajz Tanszék mellé egy kicsit jobb körülmények közé, viszont az oktatóknak le kellett járni az Ifjúság útra órát tartani. Az egyre növekvő hallgatói és oktatói létszám, illetve a Művészeti Kar egyre nagyobb helyigénye miatt innen is el kellett költöznünk.

1996-ban a Rókus utcában kaptunk helyet egy épületben a történelem tanszékekkel, és egy folyosón a Néprajz Tanszékkal. Ekkorra már nagyon felfutott a képzésünk, sok hallgatónk volt. 1996-ban elindult a szociológia egyetemi szak, tehát már három szakot gondozott a tanszék. Ezen felül a specializációs képzéseinknek köszönhetően sok külső óraadót is megtudtunk hívni előadni (szemléltetésül nagyon népszerű volt a környezetszociológiai szakirány). A három szakkal, az oktatói létszám növekedésével és a sok óraadóval az én feladataim is megsokszorozódtak. Egyre inkább megfogalmazódott a vezetésben, hogy a három szak szervezetileg három szemináriummal alakuljon. 2002-ben pedig a három szemináriumról három önálló tanszék lett. Ekkor maradtam én

már „csak” a szociológia tanszék ügyintézője, és vagyok azóta is. A másik két, újonnan alakult tanszék is tudott már saját tanszéki adminisztrátort alkalmazni. 2002-ben létrejött a Szociológia és Szociális Tudományok Intézete Nagy Endre Tanár úr vezetésével. Mellette az intézeti titkári feladatokat is elláttam.

Időközben „kinőttük” a Rókus utcai épület harmadik emeleti folyosóját is, ahol immár – a Néprajz Tanszékkal együtt – négy tanszéknek kellett működni magas hallgatói létszámmal. A levelező képzéseink is nagy népszerűségnek örvendtek. Az önkormányzatoknál, a szociális ágazatokban dolgozók közül sokan szerezhették meg a felsőfokú képesítést a szociális munkás és a szociálpolitika szakon, amelyet már Burán Éva kolléganőm szervezett. A szociológia levelező képzés iránti nagy létszámú érdeklődés miatt 20-25 fős csoportjaink voltak.

2006-tól elindultak a BA képzések a még kifutó egyetemi szociológia szak mellett. Rögön két BA szakot indítottunk a szociológia és a társadalmi tanulmányok alapszakot (mindkét szaknál minor szakot is), majd 2007-től a szociológia MA szakon is meghirdettük a képzést. Ezek a szakok – a társadalmi tanulmányok BA kivételével – levelező munkarendben is lehetőség nyílt a továbbtanulásra.

2012-ben a Zsolnay-negyedbe költöttünk együtt a Kommunikáció-és Médiatudományi Tanszékkal, ahol innovatív és rendezett környezetben folytathattuk a munkát. Saját számítógépes termünk volt húsz munkaállomással, így a módszertani oktatáshoz is kiváló feltételeink voltak. Egyetlen hátránnyal kellett számolnunk a Zsolnay-negyed esetében, hogy kicsit távol kerültünk a BTK kari életétől.

Innen is mennünk kellett, ismét a Művészeti Kar növekvő helyigénye miatt. 2018-ban a jelenlegi helyünkre költöttünk, az Ifjúság úti épületbe. Így mondhatnám, a kör bezárult, visszatértem oda, ahonnan elindultam.

Mit jelent Önnek a PTE BTK?

Ez alatt a 30 év alatt óriási fejlődésen ment keresztül a kar, és én örülök, hogy ennek részese lehettem. 1991-ben még csak a JPTE Tanárkép-

ző Kara voltunk, 1992-ben vált szét Természettudományi és Bölcsészettudományi Karrá Horányi Özséb professzor úr vezetésével. Ha csak a technikai fejlődést nézzük, akkor ma már szinte elképzelhetetlen, hogy az én irodám felszereltsége 1991-ben egy villanyírógép volt, a legfejlettebb oktatástechnikai eszköz pedig az írásvetítő. A leggyorsabb hírvivő a fax volt, ennek használatához is a dékáni hivatalba kellett átmennünk.

1992-ben minden titkárság megkapta első számítógépét. A kezelésében én egy kicsit előnyösebb helyzetben voltam, mert elvégeztem saját szorgalomból, önköltségen egy számítógép-kezelői tanfolyamot, de az ott szerzett ismereteket nem igazán tudtam hasznosítani, mert elsősorban az adatbázis kezelő programok használatát tanultuk meg. Az alapok viszont megvoltak a számítógép használatához. Egy bonyolult szövegszerkesztő programmal (*word perfect*) dolgoztunk, amihez minden fejben kellett tartanunk. Ma már természetes az internet használata, az e-mailen történő kapcsolattartás, az online ügyintézés. A tantermek kivetítővel vannak felszerelve, az oktató laptopon viszi a tananyagot az órájára. Sok hallgató laptopon jegyzetel, vagy akár le is töltheti az előadás anyagát.

Az oktatásszervezés területén is nagy változások történtek. 1992-ben példának okáért, amikor Horányi professzor úr kísérletképpen bevezette a kreditalapú oktatást, flopilemezen vittük át a kari hivatalba a következő félévre meghirdetendő kurzusok listáját kreditpontokkal együtt. Minden félévben könyvalakban jelent meg az arra félévre vonatkozó tanrend. Ebben a kiadványban voltak még olyan hasznos információk, mint a félév ütemezése, valamint az egyes szakok tantervei. Az órafelvétel úgy történt, hogy a hallgató az indexével a kezében reggel óta sorban állt a folyosón, a lépcsőházban, hogy egy-egy oktatónál fel tudjon iratkozni a kurzusra. Majd ugyanilyen sort végigállva tudta leadni az indexét a Tanulmányi Osztályon, ami abban az időben is a dékáni épületben volt, de nem külön bejárattal, hanem ugyanazon lépcsőházzal és folyosón a kari hivattal. Így ott is, sokszor a lépcsőházon keresztül, egészen az udvar végéig állt a sor.

Amikor bevezették az Egységes Tanulmányi Rendszert (ETR), ódzkodtunk egy kicsit, féltünk attól, hogy ez mekkora adminisztrációs terheket ró ránk, tanszéki ügyintézőkre. Valóban így is lett, mert el kellett telnie 2-3 évnek, amíg az oktatók is elkezdtek használni az ETR-t a vizsgameghirdetésekre, jegybeírásra.

Nem volt könnyű, mondjuk, a félévi tanrendek összeállítása a sokféle tanterv miatt. Ez sokáig az én feladatom volt a tanszéken, épp abban az időszakban, amikor még átmenet volt az egyetemi képzés és a BA/MA képzések között, levelezőképzések folytak minden szakunkon, minoros hallgatókat is fogadtunk, és ezek a tantervek is állandó átalakuláson mentek keresztül. Volt olyan félév, amikor tízféle tantervből állítottam össze tanrendeket. Ügyelni kellett a kurzuskódokra, arra, hogy az abszolutóriumig minden kurzust meghirdessünk, majd ennek a sokféle tanrendnek el kellett készíteni az órarendjét. 2017-ben az Oktatásszervezési Irodán Laki Andrea és Lajtai Zita óriási munkával egysegésítette a tanterveket megkönnyítve ezzel a munkafolyamatot.

2012-ben megalakult a Demográfia és Szociológia Doktori Iskola, melynek szintén adminisztratív és oktatásszervezési ügyintézője lettem. Így az évek során a klasszikus tanszéki ügyintézői feladatok (postázás, iktatás, beszerzések, szkennelés, fénymásolás, számlák intézése, szerződések kötése, leltározások stb.) mellett egyre több oktatásszervezési megbízatásunk is lett.

A NEPTUN bevezetésével ismét egy újabb programot kellett elsajátítanunk. Kibővültek a tanszéki ügyintézői szerepkörök is, teszem azt a záróvizsgáztatás kezelése a NEPTUN-ban is a tanszéki adminisztrátorok feladatává vált. Kísérletképpen a mi tanszékünkön, a társadalmi tanulmányok BA szakán zajlott le először a záróvizsgáztatás ilyen formában. A próba jól sikerült, Seres Máriától és Vancsik Pétertől kaptam ehhez nagy segítséget. Ők is kikérték a véleményemet, hogy egy-egy problémát a konkrét tanszéki tapasztalataim alapján hogyan lehet megoldani. Javasoltam, hogy a hallgatók jelentkeztetése a záróvizsgára maradjon tanszéki hatáskörben, továbbá, hogy mely vizsgabizottsághoz kerüljön a hallgató, hiszen a záróvizsga bizottságokat úgy állítjuk össze, hogy abban

részt vegyen a konzulens tanára, és esetleg az opponense is.

Az adminisztrációs ügyvitel területén is folyamatosan képeznünk kell magunkat. Először a Kontroller Iktatóprogram használatát tanultuk meg, nemrégiben áttértünk a Poszeidon Iktatóprogramra. Legfrissebb újdonság elsajátításaként a TEAMS kezelését kellett megtanulnunk, mert nem csak az oktatás volt a járvány ideje alatt online, hanem a záróvizsgáztatás, MA felvételiztetés, amelyekben mi mint jegyzők közreműködtünk.

Számomra presztízs az egyetemen, és ezen belül a BTK-n dolgozni. Ugyanakkor elszomorít ennek a sokrétű és felelőségekkel járó munkának az alulfizetettsége. Megértem azokat a kollégákat és kolléganőket, akik sok-sok itt eltöltött év után úgy döntöttek, hogy a jobb megélhetés reményében hagyják el az egyetemet és a kart. Bízom benne, hogy javulni fog ez a helyzet a modellváltással, illetve a karon nem oktató munkatársak Teljesítmény Értékelő Rendszerének bevezetésével. Még nem teljesen világos, hogy ennek mi lesz a konkrét eredménye, de sajnos én már nemigen fogom élvezni az előnyeit, mivel egy-két éven belül nyugdíjba megyek.

A kar elnevezésében is megmutatkozik a fejlődés. A JPTE Bölcsészettudományi Karból az egyetemi integráció után - 2000-ben - PTE Bölcsészettudományi Kar, majd 2020-tól PTE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar lett, hiszen a képzési kínálat egyre több társadalomtudományi területtel is bővült.

Munkája során milyen viszonyt alakított ki a hallgatókkal és az oktatókkal?

Immáron a negyedik tanszékvezetővel dolgozom együtt. Mindegyik munkahelyi vezetőm más-más személyiség, igyekeztem/igyekszem alkalmazkodni hozzájuk, meg kellett találnom azt a hangot, mely a jó munkakapcsolathoz szükséges. Amellett, hogy beosztott voltam/vagyok, fontosnak tartom, hogy emberileg is el tudjuk fogadni egymás. Különben leragad ez a viszony az utasítás/végrehajtás szintjén.

Az oktatókkal eléggé sajátos a viszonyom, mivel a mostani oktatóink több mint fele itt végzett a tanszéken, így először mint hallgatókat

ismertem meg őket. Eleinte ők sem tudtak mit kezdeni helyzettel. Nem vagyok tegeződő típus, ezzel a tiszteletet kívánom mutatni a másik fél iránt. Amikor volt egy-egy kötetlen tanszéki összejövetel, megragadtam az alkalmat, és a hallgatókból lett oktatókkal összetegeződtem, úgymond „nagykorúsítottam” őket. Így már ők is bátrabban kérnek tőlem.

Most már több éve együtt van ez a fiatal oktatói gárda (az idősebb oktatók nyugdíjba mentek). Ismerem az oktatással kapcsolatos igényeiket például az órarendek összeállításánál. Tudom, hogy ki mikor, melyik napon szeret oktatni, délelőtt vagy délután, egész nap vagy három napra elosztva az óráit. Elkészítem az órarendeket és általában nagyon kicsi változtatásokat kérnek. A hallgatók bármikor bejöhetnek hozzám az irodába, vagy írhatnak nekem e-mailt. Igyekszem én magam segíteni minél előbb, akár este, ott-honról is válaszolok a levelükre, mert tudom, hogy számukra fontos probléma megoldásával kerestek fel. Ha nem tudok segíteni, javaslok más utat, tegyük fel a Tanulmányi Osztályt, ahol a szakos ügyintézőnkkel, Ráczné Faddi Erikával nagyon jó munkakapcsolatban vagyunk.

Sokszor kapok köszönetet végzős hallgatóktól, elsősorban azoktól, akik valamilyen oknál fogva lemaradtak a tanulmányaikban, és szinte egyéni tanrendet kellett nekik összeállítani, hogy végezni tudjanak. Régi hallgatók is megkeresnek, tematikákat kérnek, és örülnek, amikor megtudják, hogy még mindig én vagyok a tanszéki titkárnő. Nagyon jólesik, hogy a hallgatók reggel mosolyogva köszönnek a folyosón, és nem csak az orruk alatt elmotyognak egy „jó napot” köszönésképpen.

Eddigi munkájából mire a legbüszkébb?

A mi munkánk a háttérben zajlik, a cél az oktatás kiszolgálása, ami nem igazán látványos tevékenység. Azért dolgozunk, hogy az oktatónak csak a tanítással, a hallgatónak pedig csak a tanulmányaival kelljen foglalkoznia. Siker, ha zökkenőmentesen indul el egy félév, siker, hogy egy évfolyam úgy tehet záróvizsgát, hogy minden feltételt – ami rajtunk múlott – megteremtettünk az előrejutásához. A magam munkájában azt tartom sikeresnek, hogy lépést tudtam tartani azzal fejlődéssel, ami itt a karon végbement. Ahogy idősebb leszek, és egyre több fiatal munkatársam van, úgy érzem, hogy nekem bizonyítanom kell, hogy még képes vagyok a megújulásra, az új ismeretek elsajátítására.

Milyen érzéssel tölti el a rektori dicséret?

Természetesen nagyon örültem a rektori dicséretnek, nagyon motivál arra, hogy továbbra is próbáljam a legjobbat nyújtani a munkámban. Amúgy is az a típusú ember vagyok, akit inkább dicsérettel lehet ösztönözni. Továbbá meggyőződésem, hogy azok közül a nem oktató kollégák közül, akiket én ismerek és akikkel napi munkakapcsolatban vagyok, nagyon sokan megkaphatták volna ezt az elismerést, mert valamennyien lelkiismeretesen, kiválóan dolgoznak a saját munkaterületükön. Ami most talán egy kicsit felém billentette a mérleg nyelvét, az a 30 éves „jubileumom”. Egy évben sajnos csak egy kolléga kaphatja meg ezt a díjat, de nagyon remélem, hogy előbb-utóbb mindenki sorra kerül.

Az interjút készítette: Szélpál Livia